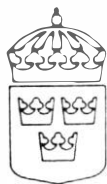

Motion till riksdagen

1989/90:Fi7

av Gunnar Björk m. fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:21 om en
ny prisregleringslag

Mot.
1989/90
Fi7-12

Inledning

Propositionen lägger fram förslag till en ny prisregleringslag. Den nya lagen skall ersätta den allmänna prisregleringslagen (1956:236). Propositionens lagförslag överensstämmer emellertid i sina huvuddrag med den gamla lagstiftningen. Lagförslaget innebär dock på några punkter nya bestämmelser.

Allmänt

Prisreglering medför alltid samhällsekonomiska kostnader. Åtgärderna kan hämma det ekonomiska systemets effektivitet och i viss mån orsaka oönskade fördelningseffekter. Prisreglering innebär också sällan mer bestående inflationsdämpande effekter. Prisreglerande åtgärder måste därför tillgripas med betydande restriktivitet. Oaktat detta kan det i vissa situationer vara nödvändigt att tillgripa prisreglerande åtgärder och rätt utformade kan åtgärderna också vara samhällsekonomiskt effektiva.

Förutsättningar för lagens tillämpning

Mot bakgrund av föregående stycke instämmer vi i propositionens förslag att prisreglering skall kunna införas om landet kommer i krig eller krigsfara, eller om det av någon annan orsak finns risk för en allvarlig prisstegring på en eller flera viktiga varor eller tjänster. Vi instämmer också i allt väsentligt i den analys av tillämpningsförutsättningarna som propositionen gör. I likhet med propositionen anser vi, generellt, att möjligheterna att tillgripa prisreglerande åtgärder i fredstid inte bör skäras i förhållande till nu gällande lag.

En gemensam lag för krissituationer och fredsförhållanden

Vi instämmer i propositionens bedömning att en enda lag bör gälla gemensamt för såväl krissituationer som fredsförhållanden. Motiveringen är främst praktisk. Som propositionen påpekar måste en uppdelning ske mellan situationer med varuknapphet och andra situationer. Följden av detta skulle kunna bli att två olika lagar skulle kunna bli aktuella att tillämpa under fredsförhållanden. Detta skulle i sin tur kunna medföra problem lagtekniskt och för tillämpningen.

Fast egendom m. m.

Mot. 1989/90

Fi7

Den nya prisregleringslagen skall enligt propositionen inte omfatta överlåtelser av fast egendom eller bostadsrätter, överlåtelser eller upplåtelser av tomt rätt samt inte heller arrenden. Vi instämmer i propositionens bedömning härvidlag. De prisreglerande åtgärderna passar inte för de nämnda områdenas specifika förhållanden.

Hyror

Propositionen föreslår att hyresstopp skall kunna införas för såväl bostadshyror som lokalhyror under samma förutsättningar som gäller för övrig prisreglering. Detta är en nyhet jämfört med nuvarande lagstiftning.

Vi instämmer med propositionens bedömning att det under extraordinära förhållande såsom krig eller krigsfara bör finnas en möjlighet att via en fullmaktslag ingripa på hyresmarknaden med ett hyresstopp. Detta p. g. a. att ett snabbt ingripande är nödvändigt under dessa förhållanden. Vi anser dock inte att prisregleringslagen skall göras tillämplig på hyresmarknaden under fredstida förhållanden. Lagen (1984:486) om hyresstopp torde vara tillfyllest under fredstida förhållanden. Det måste också tas i beaktande att hyresreglering och den förhandlingsordning som gäller på hyresmarknaden minskar riskerna för att hyresstopp skulle behöva tillgripas. Propositionen avslås i den berörda delen. Vi förutsätter att utskottet gör nödvändiga ändringar i det föreliggande lagförslaget.

Nyttjanderätt till varor m. m.

Propositionen föreslår bland annat att upplåtelser av sådana begränsade nyttjanderätter till fast egendom som avses i 7 kap. 3 § jordabalken samt upplåtelser och överlåtelser av immateriala förmögenhetsrätter i fortsättningen skall inrymmas i prisregleringslagen.

Vi kan inte godta dessa förslag. Regeringen anför själv i propositionen att prisreglering på dessa områden i praktiken ofta visat sig svår att tillämpa och att dessa områden därför tidigare undantagits från tillämpning av föreskrifter om allmänt prisstopp. Regeringen anför att former för prissättning kan komma fram som gör det möjligt att i framtiden prisreglera sådant som i dag inte är praktiskt lämpligt för priskontroll och drar slutsatsen att de nämnda områdena därför redan nu bör inrangeras i lagstiftningen. Enligt vår uppfattning bör slutsatsen tvärtom bli att man med hänsyn till de nämnda svårigheterna och i avvaktan på möjligheter att bemästra dessa inte bör föra in de nämnda områdena i lagstiftningen. Propositionen avslås i denna del. Vi förutsätter att utskottet gör nödvändiga ändringar i det föreliggande lagförslaget.

Avtal med prisjusteringsklausul och andra avtal som ingåtts före ett beslut om prisreglering

Propositionen föreslår bland annat att en föreskrift om högstpris, prisstopp och förhandsanmälningsskyldighet skall gälla även avtal som ingåtts innan föreskriften trädde i kraft, om varan levereras eller tjänsten utförs efteråt.

Detta förslag strider enligt vår bedömning mot allmänt tillämpade rättsgrundsatser. Propositionen avslås därför i den del som avser fredstida förhållanden. Vi förutsätter att utskottet gör erforderliga ändringar i föreliggande lagförslag.

Mot. 1989/90
Fi7

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beträffande prisreglering på hyresmarknaden avslår proposition 1989/90:21 i denna del i enlighet med det anförda,
2. att riksdagen beträffande nyttjanderätt till varor m. m. avslår proposition 1989/90:21 i denna del i enlighet med det anförda,
3. att riksdagen beträffande avtal med prisjusteringsklausul och andra avtal som ingåtts före ett beslut om prisreglering avslår proposition 1989/90:21 i denna del i enlighet med det anförda.

Stockholm den 9 november 1989

Gunnar Björk (c)

Rolf Kenneryd (c)

Larz Johansson (c)

Martin Olsson (c)

Lennart Bodén (c)

Ivar Franzén (c)

Gunilla André (c)

Håkan Hansson (c)

Per-Ola Eriksson (c)